

IRISH RESEARCH COUNCIL
An Chomhairle um Thaighde in Éirinn

**AN CHOMHAIRLE UM THAIGHDE IN ÉIRINN
CLÁR SCOLÁIREACHTA IARCHÉIME RIALTAS NA hÉIREANN LENA nÁIRÍTEAR
TÉAMAÍ COMPHÁIRTITHE MAONIÚCHÁIN STRAITÉISEACHA**

2018

TÉARMAÍ AGUS COINNÍOLLACHA

**AN ROINN | DEPARTMENT OF
OIDEACHAIS | EDUCATION
AGUS SCILEANNA | AND SKILLS**

1.	SAINMHÍNITHE	3
2.	TÚS EOLAIS MAIDIR LEIS AN gCOMHAIRLE	3
3.	CUR SÍOS AR NA SCOLÁIREACHTAÍ.....	3
4.	CINEÁL NA SCOLÁIREACHTAÍ AGUS FAD AMA AN MHAOINITHE ATÁ AR FÁIL	4
5.	IARRATASÓIRÍ	5
6.	SCOLÁIRÍ	7
7.	STRUCHTÚR NA SCOLÁIREACHTA	7
8.	COINNÍOLLACHA NA SCOLÁIREACHTA	8
	Láthair na scoláireachta	8
	An plean oiliúna agus forbartha gairme	9
	Dualgais eile lasmuigh de théarmaí tagartha na scoláireachta	9
	Dámhachtainí breise	10
	Aistriú eolais	10
	Polasaí Rochtana Oscailte	11
	Ceadú eiticiúil	12
	Gné gnéis/inscne	13
	Ionracas taighde	13
	Dearbhú cáilíochta	13
	Aitheantas a thabhairt do thacaíocht scoláireachta na Comhairle	13
9.	CÚRSAÍ AIRGEADAIS.....	14
	Íoc na scoláireachta	14
	Cuntasacht ó thaobh airgid de	14
10.	ATHBHREITHNIÚ AR AN DUL CHUN CINN	15
11.	CUR SIAR, CUR AR FIONRAÍ AGUS FOIRCEANNADH SCOLÁIREACHTA	17
	Cur siar nó cur ar fionraí scoláireachta	17
	Polasaí i dtaobh Saoire Mháithreachais	17
	Foirceannadh na scoláireachta	18
12.	FREAGRACHATAÍ NA hINSTITIÚIDE ARDOIDEACHAIS	18
13.	COINNÍOLLACHA GINEARÁLTA NA SCOLÁIREACHTA	19
14.	DÍNIT I mBUN TAIGHDE	19
	Aguisín 1	20
	Aguisín 2	22
	Aguisín 3	24
	Aguisín 4	26
	Aguisín 5	27

1. SAINMHÍNITHE

- 1.1. Ciallóidh **mairseoir acadúil** an duine nó na daoine a bheidh freagrach as tacaíocht agus treoir a thabhairt don scoláire agus as caighdeán an taighde a dhéanfar faoi chuimsiú na scoláireachta a áirithiú.
- 1.2. Ciallóidh **an Chomhairle** an Chomhairle um Thaighde in Éirinn.
- 1.3. Ciallóidh **téarma an mhaoinithe** an tréimhse idir dáta tosaithe oifigiúil agus dáta críochnaithe comhaontaithe na scoláireachta.
- 1.4. Chun críche na scoláireachtaí seo, ciallóidh **institiúid ardoideachais** institiúid ardoideachais in Éirinn (de réir an tsainmhínithe i bhforáil 1.5) de réir bhrí Ailt 1 d'Acht an Údaráis um Ard-Oideachas, 1971; agus/nó atá ceadaithe chun críche Thionscnamh na dTáillí in Aisce; agus/nó bheith ag fáil maoiniú poiblí de shaghas éigin eile ón Roinn Oideachais agus Scileanna. Tá liosta de na hinstitiúidí ardoideachais in Éirinn atá incháilithe [anseo](#).
- 1.5. Chun críche an chláir seo, ciallóidh **Éire** Poblacht na hÉireann.
- 1.6. Ciallóidh **tionscadal taighde** an saothar taighde atá beartaithe ag an scoláire agus atá ceadaithe ag an gComhairle.
- 1.7. Ciallóidh **scoláire** an duine a mbronnfar an scoláireacht air nó uirthi.
- 1.8. Ciallóidh **Scoláireacht** nó **Scoláireacht de chuid na Comhairle** Scoláireacht larchéime de chuid na Comhairle um Thaighde in Éirinn de réir mar a leagtar amach sa Litir Thairisceana.
- 1.9. Ciallóidh **ciste scoláireachta** an maoiniú i leith na scoláireachta.

2. TÚS EOLAIS MAIDIR LEIS AN gCOMHAIRLE

- 2.1. Is é misean na Comhairle é pobal taighde atá beoga agus cruthaitheach a chumasú agus a chothú in Éirinn. Tá an Chomhairle ina gníomhaireacht de chuid na Roinne Oideachais agus Scileanna agus feidhmíonn sí faoi choimirce an Údaráis um Ard-Oideachas. Tá sé ina fheidhm lárnach ag an gComhairle tacú le taighde den scoth beag beann ar theorainneacha ar fud na ndisciplíní agus na gcéimeanna gairme go léir. Leagann sí béim ar leith ar thaighdeoirí i mblianta luatha a ngairmeacha taighde agus cuireann sí chun cinn deiseanna gairme éagsúla do thaighdeoirí trí dhul i mbun comhpháirtíochta leis an lucht fiontraíochta. Tá ról ar leith ag an gComhairle freisin maidir le tacú le taighde atá dírithe ar an tsochaí, agus tá comhpháirtíochtaí curtha ar bun aici ar fud an rialtais agus na sochaí sibhialta.

3. CUR SÍOS AR NA SCOLÁIREACHTAÍ

- 3.1. Is í aidhm Scéim Scoláireachta larchéime Rialtas na hÉireann de chuid na Comhairle um Thaighde in Éirinn, dá ngairtear Scoláireacht larchéime Rialtas na hÉireann anseo feasta, tacaíocht a thabhairt d'iarrthóirí cáilithe ar chláir mháistreachta agus dhochtúireachta trí thaighde, atá i mbun taighde lánaimseartha i ndisciplín ar bith nó a bhfuil sé ar intinn acu tabhairt faoina leithéid de thaighde¹.
- 3.2. Téann roinnt eagraíochtaí náisiúnta eile i gcomhpháirtíocht leis an gComhairle chun tacú le clár Scoláireachta larchéime Rialtas na hÉireann ionas go mbainfimid ár gcomhchuspóirí náisiúnta amach. Is iad seo a leanas comhpháirtithe maoiniúcháin straitéiseacha na Comhairle don bhliain 2018:
  - 3.2.1. Maoineoidh Aonad Réitigh Coinbhleachta na Roinne Gnóthaí Eachtracha agus Trádála, i gcomhar leis an gComhairle, taighde chun scrúdú a dhéanamh ar réimsí a bhfuil baint acu leis an obair a dhéanann an tAonad Réitigh Coinbhleachta, mar a leagtar amach in

¹ Ní thugann an Chomhairle maoiniú i leith céimeanna máistreachta ar bhonn teagaisc.

Aguisín 1. Beidh Scoláireacht Iarchéime Andrew Grene sa Réiteach Coinbhleachta ag scoláirí faoin téama sin.

3.2.2. Maoineoidh an Gníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (GCC), I gcomhar leis an gComhairle, taighde faoi na colúin aeráide, uisce agus inbhuanaitheachta atá san [‘EPA Research Programme \(2014–2020\)’](#), mar a leagtar amach in Aguisín 2. Beidh Scoláireacht Iarchéime na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil dá ngairtear Scoláireacht Iarchéime GCC as seo amach anseo feasta ag scoláirí faoin téama seo.

3.2.3. Maoineoidh an Roinn Leanaí agus Gnóthaí Óige (RLGÓ), i gcomhar leis an gComhairle, taighde a bhaineann go díreach le [‘Better Outcomes Brighter Futures: The National Policy Framework for Children and Young People \(2014–2020\)’](#), mar a leagtar amach in Aguisín 3. Beidh Scoláireacht Iarchéime ‘Ag Fás Aníos in Éirinn’ ón Roinn Leanaí agus Gnóthaí Óige (RLGÓ) ag scoláirí faoin téama sin, dá ngairtear Scoláireacht Iarchéime RLGÓ le haghaidh ‘Ag Fás Aníos in Éirinn’ anseo feasta. Tabhair faoi deara le do thoil nach féidir le hiarratasóirí faoin téama seo cur isteach ach ar chéim dhochtúra thraidisiúnta nó ar chéim dhochtúra structúrtha, agus orthu sin amháin.

3.3. Bronntar na dámhachtainí faoin gclár ar an scoláire aonair; tabhair foráil 7.6 agus foráil 9.2 thíos faoi deara áfach.

4. CINEÁL NA SCOLÁIREACHTAÍ AGUS FAD AMA AN MHAOINITHE ATÁ AR FÁIL

4.1. Ní mór tús a chur le gach scoláireacht ar an 1 Deireadh Fómhair 2018.

4.2. Níl sé de rún go gcuirfí an scoláireacht in ionad maoiniú a bhfuil fáil air faoi bhearta de chuid cláir taighde eile ná go gcuirfeadh sí lena leithéid de mhaoiniú, amhail deontais tionscadail taighde arna maoiniú ag gníomhaireachtaí náisiúnta eile.

4.3. I gcás scoláire ar iontrálaí úr é nó í ar an iarchéim, a bhfuil maoiniú bronnta ag an gComhairle ina leith, tá sé nó sí i dteideal maoinithe ar feadh fhad ama iomlán na céime, faoi réir na dTéarmaí agus na gCoinníollacha seo. I gcás scoláirí a bhfuil cuid den iarchéim, dár bronnadh maoiniú ón gComhairle orthu, curtha i gcrích acu cheana féin, tá fad ama an mhaoinithe a bhronnfar bunaithe ar chineál na hiarchéime a dhéanfar agus ar dháta an chéadchláraithe mar atá sonraithe sa tábla thíos:

Cineál na céime	Fad ama na céime iomláine	Dáta an chéadchláraithe	Fad ama táscach an mhaoinithe atá le bronnadh
Céim mháistreachta trí thaighde	12 mhí	Meán Fómhair/Deireadh Fómhair 2018	AON bhliain amháin
		<i>Níl clárúcháin a rinneadh roimh Mheán Fómhair 2018 incháilithe</i>	
Céim mháistreachta struchtúrtha trí thaighde	24 mhí	Meán Fómhair/Deireadh Fómhair 2018	DHÁ bhliain
		Meán Fómhair/Deireadh Fómhair 2017	AON bhliain amháin

		<i>Níl clárúcháin a rinneadh roimh Mheán Fómhair 2017 incháilithe</i>	
Céim dhochtúireachta thraidisiúnta	36 mhí	Meán Fómhair/Deireadh Fómhair 2018	TRÍ bliana
		Meán Fómhair/Deireadh Fómhair 2017	DHÁ bhliain
		Meán Fómhair/Deireadh Fómhair 2016	AON bhliain amháin
		<i>Níl clárúcháin a rinneadh roimh Mheán Fómhair 2016 incháilithe</i>	
Céim dhochtúireachta struchtúrtha	48 mhí	Meán Fómhair/Deireadh Fómhair 2018	CEITHRE bliana
		Meán Fómhair/Deireadh Fómhair 2017	TRÍ bliana
		Meán Fómhair/Deireadh Fómhair 2016	DHÁ bhliain
		Meán Fómhair/Deireadh Fómhair 2015	AON bhliain amháin
		<i>Níl clárúcháin a rinneadh roimh Mheán Fómhair 2015 incháilithe</i>	

- 4.4. D'fhéadfadh sé go ndéanfaí eisceacht maidir leis an dáta céadchláráithe thuasluaite I gcás daoine a thóg sosanna gairme incháilithe óna gcláir chéime. Áirítear le sosanna gairme incháilithe saoire mháithreachais, saoire atharthachta, saoire uchtaíoch, saoire bhreiteachta fhada, agus saoire chúramóra. Beidh gá le cruthúnas doiciméadaithe ar shos gairme incháilithe má táthar chun eisceacht a iarraidh.
- 4.5. Beidh ar oifig an Leas-Uachtaráin/an Déin Taighde, de réir mar is cuí, tacú le hiarratas thar ceann a hinstiúide agus ní mór di a dheimhniú go bhfuil an scoláire ag glacadh páirte sa chineál sonraithe céime atáthar ag gabháil di.
- 4.6. Sa chás ina bhfuil scoláire ar chlár céime struchtúrtha, éileofar ar an Déan Staidéir larchéime (nó coibhéis an té sin) a dheimhniú go gcuimsítear i gclár an scoláire forbairt a dhéanamh ar eolas, scileanna taighde agus scileanna cineálacha/inaistrithe a bhaineann go sonrach leis an disciplín sin, ag teacht leis an sainmhíniú náisiúnta in Aguisín 4, agus go gcomhlíonann sé na ceanglais instiúideacha le haghaidh clár struchtúrtha, lena n-áirítear na ceanglais maidir le hobair chúrsa. D'fhéadfadh an ceanglas sin a bheith faoi réir iniúchóireachta ag an gComhairle. Coimeádann an Chomhairle aici féin an ceart chun scoláireacht a chur ar fionraí nó a fhoirceannadh má sháraítear an ceanglas sin.

5. IARRATASÓIRÍ

- 5.1. Ní mór d'iarratasóirí na critéir seo a leanas a chomhlíonadh:

- 5.1.1. céim bhaitsiléara chéadonóracha nó dara honóracha grád 1, nó a coibhéis, a bheith acu². Murab eol na torthaí scrúdaithe bunchéime tráth

² Ní mór gurb iad na torthaí scrúdaithe arna sonrú ar an bhfoirm iarratais agus arna bhformhuiniú ag an teagmhálaí údaráithe san instiúid ardoideachais torthaí foriomlána an iarratasóra agus ní mór iad a dhearbhuí amhlaidh ar an tuairisc oifigiúil/na tuairiscí oifigiúla. Mura dheimhníonn tuairisc oifigiúil/tuairiscí oifigiúla na céime grád deireanach an iarratasóra agus dáta na dámhachtana díreach mar a shonraítear san iarratas, tarraingeofar siar aon tairiscint choinníollach scoláireachta. Caithfear ábhair thacaíochta agus tuairiscí – nach seolfar ar ais – ar an tairiscint acadúil a chur faoi bhráid na Comhairle lena scrúdú sula bhféadfar tús a chur leis an scoláireacht. Ní mór na tuairiscí a bheith stampáilte nó formhuinithe go cuí lena dhearbhuí gur cáipéisí oifigiúla de chuid na hinstiúide iad.

a bhfuil an t-iarratas á dhéanamh, d'fhéadfadh an Chomhairle scoláireacht a thairiscint go sealadach ar choinníoll go mbronnfar bunchéim bhaitiléara chéadonóracha nó dara honóracha grád 1, nó a coibhéis, ar an scoláire. Mura bhfuil céim bhaitiléara chéadonóracha nó dara honóracha grád 1, nó a coibhéis, ag an scoláire, ní mór céim mháistir a bheith aige nó aici. Is ag an gComhairle a bheidh an cinneadh críochnaitheach i leith incháilitheacht iarratasóra ar bhonn na gcritéar sin;

- 5.1.2. ní mór nach ndearna na hiarratasóirí dhá iarratas nár éirigh leo roimhe seo chuig an gclár, lena n-áirítear téamaí comhpháirtithe straitéiseacha. Cuimsítear leis sin iarratais a rinneadh ó 2009 i leith ar an Scéim EMBARK a bhíodh á reáchtáil roimhe seo ag Comhairle Taighde na hÉireann um Eolaíocht, Innealtóireacht agus Theicneolaíocht, agus ar Scéim Scoláireachta Rialtas na hÉireann a bhíodh á reáchtáil roimhe seo ag Comhairle Taighde na hÉireann um na Daonnachtaí agus na hEolaíochtaí Sóisialta;
- 5.1.3. i gcás na n-iarratas ar scoláireachtaí i gcomhair máistreacht trí thaighde, ní mór nach bhfuil agus nach raibh iarratasóirí ag fáil Scoláireacht larchéime de chuid na Comhairle;
- 5.1.4. i gcás na n-iarratas ar scoláireachtaí i leith céim dhochtúra, ní mór nach bhfuil agus nach raibh na hiarratasóirí ag fáil aon Scoláireacht larchéime de chuid na Comhairle, seachas a leithéid de scoláireacht a chuirfeadh ar a gcumas dóibh céim mháistreachta trí thaighde a bhaint amach.

5.2. Cuirfear iarratasóirí i gceann de dhá chatagóir ar bhonn náisiúntachta agus cónaitheachta. I gcatagóir a haon, ní mór d'iarratasóirí an **DÁ** chritéar seo a leanas a chomhlíonadh:

- a bheith ina náisiúnach de bhallstát an Aontais Eorpaigh, an Íoslainn, an Iorua, Lichtinstéin nó an Eilvéis

AGUS

- gnáthchónaí³ a bheith air/uirthi i mballstát an Aontais Eorpaigh, san Íoslainn, san Iorua, i Lichtinstéin nó san Eilvéis ar feadh tréimhse leanúnach a chlúdóidh trí cinn de na cúig bliana roimh an 1 Deireadh Fómhair 2018.

I ngach cás eile is i gcatagóir a dó a bheidh iarratasóirí.

5.3. Cé go mbronnfar móramh na scoláireachtaí ar iarratasóirí atá i gcatagóir a haon, bronnfar cion de na dámhachtainí ar iarratasóirí den scoth atá i gcatagóir a dó. Tabhair faoi deara go bhféadfadh an Chomhairle fianaise dhoiciméadach a iarraidh ar náisiúntacht agus áit chónaithe iarratasóra.

---

³ Tagraíonn 'gnáthchónaí' don áit ina bhfuil buanchónaí ar an iarratasóir faoin dlí. Ní mheasfar briseadh a bheith sa chónaí san áit sin más de bharr an t-iarratasóir nó céile nó tuismitheoirí an té sin a bheith i mbun oiliúna, oideachais nó fostaíochta a bhíodhas as láthair ó thír an ghnáthchónaithe.

6. SCOLÁIRÍ

- 6.1. Roghnaítear scoláirí de réir phróiseas déanta iarratais agus measúnaithe na Comhairle.
- 6.2. Ní mór do scoláirí a bheith ina mic léinn lánaimseartha atá cláraithe le hinstiúid ardoideachais incháilithe in Éirinn.
- 6.3. Féadann scoláirí Scoláireacht Iarchéime de chuid na Comhairle a bheith acu cibé cén náisiúntacht atá acu. Mar sin féin, ní mór do scoláirí:
  - 6.3.1. a bpríomhái chónaithe a choinneáil in Éirinn (mar atá sonraithe) le linn thréimhse na scoláireachta;
  - 6.3.2. rialachán inimirce an Stáit a chomhlíonadh agus tacaíocht a n-institiúide ardoideachais a bheith acu maidir leis na rialacháin agus leis na riachtanais seo murar náisiúnach den Aontas Eorpach, an Íoslainn, an Iorua, Lichtinstéin nó an Eilvéis é/í.
- 6.4. Is faoin scoláire agus an institiúid ardoideachais, agus údaráis inimirce chuí an Stáit, a bheidh sé na socruithe inimirce a dhéanamh eatarthu.
- 6.5. Tá glacadh leis an dámhachtain faoi réir na dTearmaí agus na gCoinníollacha seo agus na dTreoracha d'Iarratasóirí, rudaí arb iad, i dteannta na Litreach Tairisceana agus na Foirme Glactha comhlánaithe agus sínithe, an bonn faoina mbeidh an dámhachtain ag an scoláire.
- 6.6. Is faoi réir na dTearmaí agus na gCoinníollacha seo a bhíonn Scoláireachtaí ag Scoláirí. Má sháraíonn scoláire aon cheann díobh, cuirfidh an Chomhairle an scoláireacht ar fionraí nó ar ceal agus/nó d'fhéadfadh sé go n-éileodh sí ar an scoláire aon íocaíochtaí a rinneadh leis nó léi cheana a aisíoc.

7. STRUCHTÚR NA SCOLÁIREACHTA

- 7.1. Beidh luach iomlán nach mó ná €24,000 in aghaidh bliain cheadaithe ar bith i gceist le Scoláireacht Iarchéime Rialtas na hÉireann agus le Scoláireachtaí uile na gComhpháirtithe Maoiniúcháin Straitéiseacha, lena gcuimseofar na nithe seo a leanas:
  - 7.1.1. dámhachtain chothabhála dar luach €16,000 *in aghaidh na bliana* laistigh den tréimhse mhaoinithe;
  - 7.1.2. cuid de na táillí, táillí scoláireachta neamh-AE san áireamh, is iníochta leis an institiúid ardoideachais, suas le €5,750 *in aghaidh na bliana* ar a mhéad. Ní mór don scoláire agus/nó don institiúid ardoideachais an chuid eile de na táillí a íoc. I gcás scoláirí a bhfuil tarscaoileadh táillí acu óna n-institiúid ardoideachais, nó i gcás nach bhfuil táille ar bith le híoc, nó i gcás ina n-íocann tríú páirtí iomlán na dtáillí nó cuid díobh, ní mór do na scoláirí é sin a chur in iúl don Chomhairle agus do na hoifigí cuí ina n-institiúid ardoideachais agus ní bheidh siad incháilithe don chuid den scoláireacht a chlúdaíonn na táillí;
  - 7.1.3. costais dhíreacha incháilithe i leith taighde, suas le €2,250 *in aghaidh na bliana*, lena chur ar chumas an scoláire an tionscadal taighde a dhéanamh. Féach Agusín 5 chun treoir a fháil ar chéard is costas taighde dhírigh incháilithe ann.
- 7.2. Féadfar cistí a thabhairt ar aghaidh ó bhliain amháin go bliain eile na scoláireachta faoin gceannteideal costais dhíreacha i leith taighde amháin. Ní féidir cistí a bhronnfar a thabhairt ar aghaidh i gcomhair stipinní nó táillí.

- 7.3. Ní ceadmhach don institiúid ardoideachais aon airgead arna chur ar fáil ag an gComhairle mar chuid den scoláireacht a úsáid chun forchostais ná costais riaracháin a chlúdach.
- 7.4. Ní sholáthrófar maoiniú ach amháin don tionscadal taighde mar atá curtha i láthair san iarratas. Má tá sé beartaithe aon imeachtaí suntasacha a dhéanamh ón tionscadal taighde le linn théarma an mhaoinithe, ní mór toiliú a lorg ón gComhairle roimh ré. Déantar measúnú neamhspleách piaraí ar thograí i dtaobh athruithe ar tionscadal taighde agus is ag an gComhairle a bheidh an cinneadh críochnaitheach i dtaobh an t-athrú nó na hathruithe atá beartaithe a cheadú nó gan iad a cheadú.
- 7.5. Níl costais a thabhaítear lasmuigh den tréimhse maoinithe incháilithe faoin scoláireacht.
- 7.6. Cé gur ar an scoláire aonair a bhronntar an dámhachtain, déantar an ciste scoláireachta a riar tríd an oifig chuí san institiúid ardoideachais.

8. COINNÍOLLACHA NA SCOLÁIREACHTA

Láthair na scoláireachta

- 8.1. Caithfear na scoláireachtaí a reáchtáil in institiúid ardoideachais incháilithe de réir mar a shainmhínítear i bhforáil 1.4.
- 8.2. Ní mór do scoláirí a bheith i láthair sna ranna/scoileanna cuí le linn a scoláireachtaí agus a bheith ina gcónaí laistigh d'fhad réasúnta taistil ón institiúid ardoideachais.
- 8.3. Éilíonn an Chomhairle ar scoláirí agus ar mhaoirseoirí acadúla a bheith i dteagmháil rialta lena chéile. Ní mór do mhaoirseoirí acadúla a bheith lonnaithe san institiúid ardoideachais chéanna ina bhfuil an scoláire.
- 8.4. D'ainneoin fhoráil 8.2 agus foráil 8.3, tuigeann an Chomhairle go mb'fhéidir go mbainfeadh na scoláirí leas as seal den scoláireacht a chaitheamh in áit eile seachas a n-institiúid ardoideachais. Mar shampla:
  - 8.4.1. freastal ar chúrsaí a bhfuil baint acu le hoiliúint an scoláire. Ní gnách leis an gComhairle a leithéid de chúrsaí a cheadú i gcásanna ina mhairfidís tréimhse ní b'fhaide ná ceithre seachtaine agus ní faoin gComhairle a bheidh sé aon táille nó aon chostas breise a bhaineann lena leithéid de chúrsaí a íoc;
  - 8.4.2. cuid den bhliain acadúil a chaitheamh i mbun taighde in Éirinn nó thar lear in eagraíocht seachas an institiúid ardoideachais.
- 8.5. Sa chás ina mbeidh tréimhse níos faide ná ceithre seachtaine i gceist, beidh ar an scoláire iarratas ar chead a chur faoi bhráid na Comhairle roimh ré, i dteannta le litir thacaíochta i scríbhinn ón maoirseoir acadúil. Beidh fáil ar theimpléad chun na críche seo. Ní bheidh an Chomhairle faoi dhliteanas i leith táille ná costas breise ar bith a bhainfidh leis na deiseanna seo. Caithfear taifead a choinneáil ar aon turas a bhaineann le taighde mar chuid de na tuarascálacha ar dhul chun cinn a bheidh ag teastáil.
- 8.6. Cé go bhfuil an Chomhairle ag súil go gcuirfidh scoláirí a gcuid taighde i gcrích san institiúid ardoideachais chéanna a bhí beartaithe ar an gcéad dul síos san iarratas, tuigeann an Chomhairle go bhféadfadh imthosca eisceachtúla a bheith ina gcúis le hathrú ar an láthair nó le hathrú an mhaoirseora acadúil. Ina leithéid de chásanna, ní mór don scoláire, don mhaoirseoir acadúil nua atá beartaithe agus/nó don institiúid ardoideachais (roinn nó scoil) litir a sheoladh chuig an gComhairle le hargóint a chur chun tosaigh ar son an athraithe. Déanfaidh an Chomhairle machnamh ar an iarratas

sin de réir a thuillteanas agus tabharfar air á chur in iúl cibé acu a leanfar nó nach leanfar den mhaoiniú faoi na socruithe nua.

An plean oiliúna agus forbartha gairme

- 8.7. Éilítear ar an scoláire agus ar an maoirseoir acadúil plean oiliúna agus forbartha gairme a chur le chéile mar mhodh le plean cuimsitheach oibre a fhorbairt a mhairfidh ar feadh na scoláireachta, agus d'fhonn gairm dhinimiciúil a bhaint amach i ndiaidh thréimhse na scoláireachta.
- 8.8. Caithfear taifead a chóiméad ar na gníomhaíochtaí oiliúna agus forbartha gairme uile a chuirfidh an scoláire i gcrích agus ní mór tuairisc a thabhairt orthu sna tuarascálacha ar an dul chun cinn a chuirfear faoi bhráid na Comhairle.

Dualgais eile lasmuigh de théarmaí tagartha na scoláireachta

- 8.9. Is é an príomhdhualgas atá ar an scoláire ná go n-éireodh leis nó léi an scoláireacht ar thug an Chomhairle maoiniú dó nó di ina leith a chur i gcrích.
- 8.10. Ní mór do scoláirí a bheith i mbun taighde ar bhonn lánaimseartha le linn na tréimhse maoinithe. Ní ceadmhach do scoláirí dul i mbun aon dualgais eile a bhainfeadh dá gcumas a bheith ag gabháil don scoláireacht ar bhonn lánaimseartha. Áirítear leis sin fostaíocht íoctha le linn na tréimhse maoinithe (seachas dualgais teagaisc mar a leagtar amach iad i bhforáil 8.12).
- 8.11. Ba cheart an chéad bhliain den chéim a chur i leataobh go sonrach d'fhorbairt an tionscadail taighde agus d'fhorbairt an phlean oiliúna agus forbartha gairme⁴.
- 8.12. Is bunriachtanach an rud é an teagasc i leith eolas a struchtúru agus a scaipeadh agus ba chóir a mheas go bhfuil fiúntas ag gabháil leis ó thaobh ghairm an scoláire de. Dá bhrí sin, ceadáíonn an Chomhairle do scoláirí tabhairt faoi dhualgais bhreise dá leithéid, m.sh. dualgais teagaisc, maoirseacht, gníomhaíochtaí soláthair agus tacaíochta oideachais, sa dara bliain den chéim agus sna blianta dár gcionn, ar chuntar go gcomhlíonann an scoláire na coinníollacha seo a leanas:
  - 8.12.1. gheobhaidh an scoláire ceadú roimh ré ón maoirseoir acadúil agus coinneofar taifead air sin;
  - 8.12.2. ní sháróidh na dualgais bhreise 50 uair san iomlán in aghaidh an téarma acadúil agus ní bhainfidh siad de chumas an scoláire a chuid gníomhaíochtaí taighde a dhéanamh, go háirithe agus iad ag tús gairme;
  - 8.12.3. beidh baint ag na dualgais bhreise leis an taighde atá á mhaoiniú faoin scoláireacht agus beidh siad ag teacht leis an bplean oiliúna agus forbartha gairme arna chomhaontú ag an scoláire leis an maoirseoir acadúil.
- 8.13. Ní mór d'institiúidí ardoideachais taifead a dhéanamh agus a choinneáil ar na dualgais bhreise a chomhlíonfaidh scoláirí agus ar an gcead ina leith, agus ba chóir dóibh a chinntiú go gcuirfear san áireamh i gcórais bhainteacha mheasúnachta iad agus go gcuirfidh siad le forbairt ghairmiúil an scoláire.

⁴ Is féidir eisceacht a dhéanamh ina leith sin i gcás scoláirí i gclár céime struchtúrtha ina gcuimsíonn cuid de churaclam an chúrsa teagasc sa chéad bhliain den chéim. Ní mór fianaise dhoiciméadach ar an riachtanas sin a thabhairt má iarrtar eisceacht a dhéanamh.

- 8.14. Ba chóir oiliúint chuí a chur ar fáil i ndáil leis na dualgais teagaisc mar chuid d'fhorbairt ghairmiúil na scoláirí.
- 8.15. Beidh an Chomhairle ag déanamh monatóireacht ar theagasc agus ar shocruithe eile dá leithéid mar chuid de na meicníochtaí tuairiscithe ar an dul chun cinn.
- 8.16. Is faoin scoláire agus an institiúid ardoideachais atá sé cúrsaí conartha agus luach saothair a chomhaontú maidir le dualgais bhreise. Ní bheidh aon tionchar ag a leithéid d'íocaíochtaí ar shuim iomlán na scoláireachta a gheobhaidh an scoláire.
- 8.17. Éileoidh an Chomhairle ar an scoláire ó am go ham freastal ar imeachtaí nó ar chruinnithe arna n-eagrú ag an gComhairle.
- 8.18. D'fhéadfadh sé go n-éileofaí ar Scoláirí atá ag fáil Scoláireacht Andrew Grene sa Réiteach Coinbhleachta, Scoláirí larchéime GCC agus Scoláirí larchéime RLGÓ le haghaidh 'Ag Fás Aníos in Éirinn' tuairisc ar dhul chun cinn an tionscadail a sholáthar dá gcomhpháirtí maoiniúcháin straitéiseach cuí de réir mar is gá. Ní sháróidh na gníomhaíochtaí seo 12 uair an chloig in aon mhí amháin agus d'fhéadfadh sé go n-áireofaí leo láithreoireachtaí, cruinnithe faisnéise agus páipéir thaighde.

Dámhachtainí breise

- 8.19. Ní bheidh scoláire i dteideal scoláireacht na Comhairle a fháil más rud é go bhfuil sparánacht nó scoláireacht eile (agus sparánacht taistil agus deontais trealaimh san áireamh) á fáil acu le linn na tréimhse maoinithe nó meascán de sparánachtaí eile a bhfuil luach iomlán níos mó ná €16,000 orthu *in aghaidh na bliana*. Cuirtear dámhachtain chothabhála, táillí agus costais taighde san áireamh sa teorainn seo de €16,000 *in aghaidh na bliana*.
- 8.20. Ní mór do scoláirí an Chomhairle a chur ar an eolas faoi mhéid agus fhoinse aon dámhachtain nó sparánacht a bhfaightear roimh dheireadh nó le linn na tréimhse maoinithe. Ní mór an fhaisnéis sin a thaifeadh freisin sna tuarascálacha cuí ar dhul chun cinn.
- 8.21. Má dhéanann an Scoláire iarratas ar dhámhachtain ó fhoinse eile le linn na tréimhse maoinithe ní mór dó/di cur in iúl san iarratas sin (beag beann ar cibé acu a éilítear nó nach n-éilítear air) go bhfuil Scoláireacht larchéime de chuid na Comhairle um Thaighde in Éirinn aige/aici agus go dtabharfaidh sé/sí fógra don Chomhairle sula gcuirfidh sé/sí an t-iarratas isteach. Ní mór go gcomhaontaíonn lucht an maoinithe eile gur ceadmhach scoláireacht na Comhairle a choinneáil in éineacht leis na dámhachtainí eile. Ní bheidh aon bhaint ag an gComhairle leis na cinntí a dhéanfaidh gníomhaireachtaí maoiniúcháin eile in imthosca ar bith.
- 8.22. Is faoin scoláire féin, agus ní faoin gComhairle ná an institiúid ardoideachais, a bheidh sé ag déileáil le ceisteanna cánach a d'fhéadfadh a bheith i gceist de dhroim sparánachtaí nó dámhachtainí dá leithéid.
- 8.23. Tuigeann an Chomhairle, áfach, go n-aithníonn dámhachtainí, dár luach níos mó ná €16,000 *in aghaidh na bliana* iad, fiúntas sármhaith an scoláire ó am go ham. Tugtar comhairle do scoláirí go bhféadann siad, i gcásanna eisceachtúla agus ar bhonn cás ar chás amháin, dámhachtainí ar leith dá leithéid a bheith acu an tráth céanna leis an maoiniú ón gComhairle. Tá glacadh lena leithéid de dhámhachtainí breise i rith théarma maoinithe na scoláireachta faoi réir cead a fháil ón gComhairle roimh ré.

Aistriú eolais

- 8.24. Spreagann an Chomhairle tráchtálú a dhéanamh ar aschur taighde mar atá leagtha amach in ['Inspiring Partnership – the national IP Protocol 2016'](#) agus ['Putting public research to work for Ireland: Policies and procedures to help industry make good use of Ireland's public research institutions \(2012\)'](#).

- 8.25. Ní éilíonn an Chomhairle dlíteanas ar aon mhaoin intleachtúil a thiocthadh i gceist de thoradh na scoláireachta.
- 8.26. Ní mór don institiúid ardoideachais rialacha agus nósanna imeachta a bhunú chun aon mhaoin intleachtúil a thiocthadh i gceist i rith na scoláireachta a chosaint agus a bhainistiú. Ní mór na rialacha agus nósanna imeachta sin a bheith de réir treoirlínte náisiúnta.

Polasaí Rochtana Oscailte

8.27. Tá an [Open Access Policy](#) seo a leanas bunaithe ag an gComhairle maidir le foilseacháin agus aschuir taighde a chur ar fáil i dtaisclanna rochtana oscailte agus cuirfidh sí an polasaí sin chun cinn. Glactar leis go mbeidh cásanna aitheanta i gceist nuair nach bhféadfar an méid seo a leanas a dhéanamh – sa chás sin, ba chóir don scoláire comhairle a iarraidh ar an maoirseoir acadúil:

- 8.27.1. Ní mór do na scoláirí go léir a bhfoilseacháin agus a cuid aschur taighde eile, a eascraíonn go hiomlán nó go páirteach as taighde atá maoinithe ag an gComhairle, a thaisceadh i dtaisclann rochtana oscailte agus a chur faoi deara go mbeadh na foilseacháin sin so-aimsithe ag an bpobal, inrochtana go hoscailte agus ath-inúsáidte chomh luath agus is féidir.
- 8.27.2. Ba cheart gach alt irisleabhair agus gach foilseachán comhdhála a bhfuil piarmheasúnú déanta orthu a thaisceadh chomh luath agus is féidir, tráth a nglacann an Íris nó an chomhdháil leo más féidir é agus tráth nach déanaí ná dáta an fhoilsithe fhoirmiúil.
- 8.27.3. Ba cheart aschuir taighde eile amhail monagraif, leabhair, caibidlí leabhair, tráchtas taighde agus tuarascálacha a thaisceadh nuair is féidir.
- 8.27.4. Ba cheart go mbeadh an taisclann ina taisclann institiúideach áitiúil más féidir agus ba chóir na cearta cuí a bhronnadh uirthi macasamhlú chuig taisclanna eile. Is ionann taisclanna cuí idir áitiúil agus eile, áfach agus iadsan a chuireann rochtain phoiblí saor in aisce ar fáil agus a dhéanann foráil do chaomhnú fadtéarmach cinntí taighde foilsithe.
- 8.27.5. Ba chóir do thaisclanna na meiteashonraí a scaoileadh láithreach i ndiaidh taiscthe. Ba cheart Rochtain Oscailte a chur ar fáil don pháipéar téacs iomlán i ndiaidh taiscthe nó chomh luath agus a bheidh srianta rochtana, faoi mar a éilíonn foilsitheoirí áirithe, as feidhm.
- 8.27.6. Bá chóir do Scoláirí téarmaí taiscthe a chomhaontú le foilsitheoirí. Ba chóir soiléireacht a éileamh faoi pholasaithe cóipchirt, ceadúnaithe agus lánchoisc agus ní mór polasaithe arna gcomhaontú le foilsitheoirí a chomhlíonadh. Féadfar srianta teachta ar ailt téacs iomlána a fheidhmiú de réir mar a éileoidh foilsitheoirí áirithe; ach níor chóir go mairfeadh na srianta sin níos faide ná sé mhí tar éis an fhoilsithe de ghnáth i gcás foilseacháin taighde eolaíoch, theicniúil agus eolaíochta sláinte, agus ar feadh dhá mhí dhéag i gcás aschuir taighde sna dána, daonnachtaí agus eolaíochtaí sóisialta. Tuigeann an Chomhairle, áfach, go bhfuil seans ann nach mbeidh an rogha sin indéanta i ngach uile chás, agus d'fhéadfadh sé go n-éascófaí do lánchoisc ionchais suas le 24 mí ar fhad sna dána, sna daonnachtaí agus sna heolaíochtaí sóisialta, ach beidh an méid sin faoi réir athbhreithniú leanúnach.

Ceadú eiticiúil

- 8.28. Ní fhéadfaidh an Chomhairle maoiniú a bhronnadh i leith gníomhaíocht taighde faoi aon cheann de na réimsí toirmiscthe seo a leanas:
- 8.28.1. Daoine a chlónáil chun críche atáirgeadh.
  - 8.28.2. Modhnú géiniteach a dhéanamh ar dhaoine sa chaoi is go bhféadfaí a leithéid d'athruithe a dhéanamh ina dtréithe inoidhreacht (cé is moite de thaighde a bhaineann le cóir leighis le haghaidh ailse ghónad, a d'fhéadfaí é a mhaoiniú).
  - 8.28.3. Suthanna daoine a chruthú chun críche taighde nó chun críche gaschealla a fháil, agus an cuspóir nó na cuspóirí sin amháin, trí aistriú núicléas cille sómaí san áireamh.
- 8.29. Tá an Chomhairle tiomanta d'ardchaighdeáin a choimeád i dtaobh eitice sa taighde a mhaoiníonn sí. Beidh athbhreithniú eiticiúil de dhíth i gcás taighde ina mbeidh daoine nó ainmhithe i gceist; d'fhéadfadh sé go minic, áfach, go mbeidh breithnithe eiticiúla i gceist i gcás cineálacha eile taighde nach mór iad a mheas go cúramach.
- 8.30. Ní mór treoirínite soiléire eiticiúla agus nósanna imeachta dearbhaithe a bheith i bhfeidhm ag an institiúid ardoideachais chun taighde faoina stiúir a bhainistiú.
- 8.31. Ní mór do scoláirí cloí leis na cleachtais eiticiúla agus leis na bunphrionsabail eiticiúla cuí a bhfuil glacadh leo ina ndisciplín nó ina gcuid disciplíní, agus leis na caighdeáin eiticiúla arna leagan síos sna Cóid Eitice éagsúla ar an leibhéal náisiúnta, leibhéal na hearnála nó leibhéal na hinstitiúide.
- 8.32. Má thagann saincheistean eitice chun cinn ina gcuid taighde, beidh ar scoláirí ráiteas i scríbhinn a chur faoi bhráid na Comhairle á rá go ndearnadh lánbhreithniú ar impleachtaí eiticiúla an togra taighde. Ní mór go léireofaí sa ráiteas sin freisin an réiteach atá ar intinn ag an scoláire ar na ceistean eiticiúla atá tagtha chun cinn.
- 8.33. I gcás ina bhfuil ceadú ó Choiste Eitice na hinstitiúide, nó a choibhéis, de dhíth i leith togra taighde scoláire, ba chóir fianaise i scríbhinn ar an gceadú eiticiúil sin a chur faoi bhráid na Comhairle sula dtosófar ar ghníomhaíochtaí a bhfuil ceadú eiticiúil de dhíth ina leith, nó tráth nach déanaí ná trí mhí tar éis dáta tosaithe na scoláireachta.
- 8.34. Ní mór don institiúid ardoideachais agus don scoláire a chinntiú go gcomhlíonfaidh an taighde na ceanglais náisiúnta agus idirnáisiúnta uile lena rialaítear úsáid ábhar nó próiseas íogair, mar shampla (agus ní liosta uileghabhálach é), iseatóip radaighníomhacha, radaíocht ianúcháin, ainmhithe saotharlainne nó ainmhithe eile, orgánaigh phataigineacha, orgánaigh ghéinmhodhnaithe, substaintí tocsaineacha agus substaintí guaiseacha, agus taighde ar dhaoine agus ar shuthanna daonna.
- 8.35. Má bhíonn rochtain ar ábhar cartlainne atá i gcoimeád príobháideach, nó ar ábhar cartlainne a bhfuil rochtain theoranta air, ag teastáil le haghaidh an tionscadail taighde, ní mór fianaise i scríbhinn ar chead cuí chun breathnú ar an ábhar sin a chur faoi bhráid na Comhairle.

Gné gnéis/inscne

- 8.36. Tacaíonn an Chomhairle le cothromaíocht inscne sa chóras taighde agus nuálaíochta. Tá an doiciméad [‘Gender Strategy & Action Plan 2013–2020’](#) ar fáil ar láithreán gréasáin na Comhairle.
- 8.37. Ceanglaítear ar gach scoláire dianmhachnamh a dhéanamh ar cibé acu atá nó nach bhfuil aon diminsean féideartha gnéas/inscne a d’fhéadfadh teacht aníos le linn a chuid taighde.
- 8.38. Sa chás ina bhfuil scoláire páirteach in eagrú painéil comhdhála, líonraithe nó scaipthe a bhaineann leis an tionscadal taighde atá ar bun aige nó aici, ba chóir go dtabharfaí aird chuí ar chothromaíocht inscne ar an bpainéal nó ar na painéil sin.

Ionracas taighde

- 8.39. Caithfidh an institiúid ardoideachais a chinntiú go gcoinneofar iompar ardchaighdeán taighde i bhfeidhm. Ní mór don institiúid ardoideachais a chinntiú go bhfuil próisis fhoirmiúla, atá cothrom agus éifeachtach, i bhfeidhm i dtaobh imscrúdú a dhéanamh ar líomhaintí faoi mhí-iompar taighde (m.sh. bradaíl, falsú nó cumadh sonraí, roghnú míchuí sonraí, mí-úsáid a bhaint as cistí taighde) más rud é go ndéantar iad. Ní mór do na próisis sin, mar aon leis na nósanna imeachta comhaontaithe i dtaobh líomhaintí faoi mhí-iompar taighde a imscrúdú, a bheith trédhearcach agus a bheith poiblithe go soiléir.
- 8.40. Ba chóir go mbeidh na córais a bheidh i bhfeidhm chun mí-iompar taighde a bhainistiú ag teacht leis na bunphrionsabail is bonn le gach macántacht taighde agus gach dea-chleachtas mar a mhínítear sa ráiteas polasaí náisiúnta [‘Ensuring Research Integrity in Ireland’](#) agus sa cháipéis [‘European Code of Conduct for Research Integrity’](#).
- 8.41. Tá ceangal ar an institiúid ardoideachais tuairisc a chur faoi bhráid na Comhairle i dtaobh gach toraidh ar chás inar cruthaíodh gur tharla mí-iompar taighde a eascraíodh as tionscadal taighde atá maoinithe ag an gComhairle.

Dearbhú cáilíochta

- 8.42. Tá an institiúid ardoideachais freagrach as feidhmiú áitiúil na cáipéise ‘Quality & Qualifications Ireland/Irish Universities Quality Board National Guidelines of Good Practice in the Organisation of PhD Programmes in Irish Higher Education’ (Ardchaighdeán & Cáilíochtaí Éireann/ & Treoirlínte Náisiúnta Dea-chleachtais QQI/IUQB maidir le Cláir PhD a eagrú in Ollscoileanna na hÉireann); chun formhuiniú a dhéanamh ar cheapadh príomh-mhaoirseora acadúil chun tacaíocht agus treoir a thabhairt d’obair an scoláire; chun tús eolais a chur ar fáil; agus chun ciste an scoláire a riaradh ar a shon nó ar a son.
- 8.43. Ní mór don scoláire a bheith eolach ar na treoirlínte náisiúnta, amhail an cháipéis de chuid Chomhairle na nDámhachtainí Ardoideachais agus Oiliúna, [‘Research Degree Programme Policy and Criteria’](#).

Aitheantas a thabhairt do thacaíocht scoláireachta na Comhairle

- 8.44. Ní mór ceadú an mhaoirseora acadúil a bheith ag gach foilseachán beartaithe a eascraíonn ón tionscadal taighde sula ndéanfar é a fhoilsiú.
- 8.45. Ní mór aitheantas a thabhairt do mhaoiniú atá faighte ón gComhairle i ngach poiblíocht, lena n-áirítear agallaimh, sínithe ríomhphoist, ceanteidil litreach, comharthaí oifige, léachtaí poiblí, foilseacháin, monagraif, ábhair chlóite, ábhair ar líne, preaseisiúintí, fógraí teilifíse agus raidió, láithreáin ghréasáin, scannáin, agus taifid físe/fuaime

a bhaineann leis an taighde arna dhéanamh ag an scoláire nó a eascraíonn as an taighde sin agus scoláireacht de chuid na Comhairle á fáil aige nó aici. Nuair is féidir é, ba chóir lógó na Comhairle a chur san áireamh i gcónaí ina leithéid d'aitheantas.

- 8.46. I gcás Scoláireachtaí na gComhpháirtithe Maoiniúcháin Straitéiseacha, caithfear aitheantas a thabhairt don mhaoiniú a fuarthas ón gcomhpháirtí maoiniúcháin straitéiseach atá i gceist i ngach cineál poiblíochta chomh maith (mar a leagtar síos i bhforáil 8.45).
- 8.47. D'ainneoin an cheanglais go gcuirfear síos sa tuarascáil ar dhul chun cinn ar an bpoiblíocht uile agus ar na nithe uile a baineadh amach (féach Cuid 10), má tá scoláirí chun páirt a ghlacadh in aon imeachtaí tábhachtacha, lena n-áirítear duais nó bonn a bhuachan, a gcuid taighde a bheith á scaipeadh go poiblí nó tuairisc a bheith orthu sna meáin, ní mór dóibh an Chomhairle a chur ar an eolas faoi sin roimh ré.

9. CÚRSAÍ AIRGEADAIS

Íoc na scoláireachta

- 9.1. Ar an gcoinníoll go gcomhlíonfaidh an scoláire agus an institiúid ardoideachais na Téarmaí agus na Coinníollacha seo agus go bhfaighidh an Chomhairle tuarascálacha sásúla ar dhul chun cinn, réamhíocfar an ciste scoláireachta le hinstitiúid ardoideachais an scoláire go ráithiúil agus déanfar an chéad íocaíocht chomh luath agus a chuirfear tús leis an scoláireacht.
- 9.2. Is le hinstitiúid ardoideachais an scoláire a dhéantar na híocaíochtaí uile i leith na scoláireachta. Ní aistríonn an Chomhairle aon airgead chuig an scoláire ar bhonn díreach.
- 9.3. Déanfaidh an institiúid ardoideachais íoc na dámhachtana leis an scoláire a chomhordú. Is faoin scoláire atá sé teagmháil a dhéanamh le hoifig chúí na hinstitiúide ardoideachais maidir le cúrsaí riaracháin ar leibhéal na hinstitiúide ardoideachais.
- 9.4. Is é nó í an scoláire, i gcomhpháirt leis an maoirseoir acadúil, atá freagrach as cúrsaí airgeadais a phleanáil agus as airgead a chaitheamh go cuí le linn théarma maoinithe na scoláireachta de réir fhoráil 7.1.
- 9.5. Braitheann íoc an chiste scoláireachta go hiomlán ar mhaoiniú leanúnach a bheith á fháil ag an gComhairle ón Roinn Oideachais agus Scileanna agus ón gcomhpháirtí maoiniúcháin straitéiseach (nuair is cuí). Má chuirtear deireadh lena leithéid de mhaoiniú nó má laghdaítear é, ní bheidh an Roinn Oideachais agus Scileanna, an comhpháirtí maoiniúcháin straitéiseach ná an Chomhairle faoi dhliteanas ar bith i dtaobh maoiniú a chur ar fáil ná cúiteamh a dhéanamh le scoláire as aon laghdú ar an maoiniú sin, ná as é a chur ar ceal.
- 9.6. Ba chóir don scoláire dul i ndáil chomhairle le hOifig na gCoimisinéirí Ioncaim lena dhearbhu go bhfuil a scoláireacht díolmhaithe ó cháin.
- 9.7. Is faoin Scoláire, faoin institiúid ardoideachais agus faoi Choimisinéirí Ioncaim na hÉireann atá comhlíonadh dhlíthe agus rialacháin na hÉireann i dtaobh cúrsaí cánach.

Cuntasacht ó thaobh airgid de

- 9.8. Is í an institiúid ardoideachais a bheidh freagrach as úsáid cheart an chiste scoláireachta agus cuntasach faoi.

- 9.9. Coimeádann an Chomhairle aici féin an ceart chun deimhniú a lorg ó iniúchóirí seachtracha na hinstiúide ardoideachais maidir leis na nithe seo a leanas:
- 9.9.1. go bhfuil cuntais bhliantúla na hinstiúide ardoideachais cothrom le dáta agus gur cheadaigh na hiniúchóirí iad gan choinníoll;
  - 9.9.2. nár ardaíodh aon cheist sa litir bhainistíochta ó na hiniúchóirí a d'imir tionchar suntasach nó a d'fhéadfadh tionchar suntasach a imirt ar riar scoláireachta arna bronnadh ag an gComhairle;
  - 9.9.3. gur úsáideadh an t-airgead a fuarthas faoin scoláireacht chun na críche ar bronnadh é lena haghaidh.
- 9.10. Coimeádann an Chomhairle aici féin an ceart chun iniúchtaí a choimisiúnú ar an instiúid ardoideachais rannpháirteach lena chinntiú go bhfuil ceanglais airgeadais nó ceanglais eile á gcomhlíonadh aici. Glacann an instiúid ardoideachais uirthi féin athbhreithnithe den sórt seo a éascú.
- 9.11. Ní ghlacann an Chomhairle freagracht airgeadais ná aon fhreagracht eile as caiteachas ná as dlíteanas a eascraíonn as obair a gcuirtear maoiniú ar fáil di faoi scoláireachtaí. Ní mór don instiúid ardoideachais an Chomhairle a shlánú in aghaidh an chaiteachais agus na ndlíteanas uile den chineál sin, agus in aghaidh aon chaingne, imeachtaí, costais, damáiste, nó éilimh speansais a dhéanfar, lena n-áirítear, go háirithe, ach gan teorainn, in aghaidh aon éilimh ar chúiteamh a bhféadfadh an instiúid ardoideachais a bheith faoina dhlíteanas ina cáil mar fhostóir nó ar bhealach eile, nó in aghaidh aon éilimh i ndáil le maoin intleachtúil.
- 9.12. Tabharfaidh an instiúid ardoideachais aon airgead gan chaitheamh ar ais don Chomhairle ag deireadh an téarma maoinithe.

10. ATHBHREITHNIÚ AR AN DUL CHUN CINN

- 10.1. Tá an Chomhairle den tuairim go bhfuil tábhacht shuntasach ag baint le nósanna imeachta i ndáil le monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmíocht taighde agus le dul chun cinn éifeachtach faoin scoláireacht a áirithiú.
- 10.2. Beidh ar an scoláire tuarascáil chuimsitheach ar dhul chun cinn agus ar chúrsaí airgeadais a chur faoi bhráid na Comhairle go bliantúil.
- 10.3. Is faoin scoláire a bheidh sé a chinntiú go gcuirfear isteach na tuarascálacha go léir ar an dul chun cinn in am. D'fhéadfadh sé go gcuirfí an scoláireacht ar ceal mura gcuirtear na tuarascálacha sin isteach go tráthúil. Cuirfear fóc an chiste scoláireachta ar fionraí mura soláthraítear na tuarascálacha seo go dtí go bhfaightear iad.
- 10.4. Ní mór measúnú faoi rún ar dhul chun cinn na scoláireachta ón scoláire féin agus ón maoirseoir acadúil a chur isteach in éineacht leis na tuarascálacha agus na tuairiscí sin.
- 10.5. Iarrfaidh an Chomhairle tuarascálacha ar an scoláire agus ar an maoirseoir acadúil a bheidh le cur isteach acu tríd an gcóras ar líne.
- 10.6. Beidh a leithéid de thuarascálacha, chomh maith le cruthúnas ar fhaomhadh foirmiúil na hinstiúide, ina gceanglas chun leanúint den mhaoiniú.
- 10.7. Má chuireann an scoláire isteach tuarascáil mhíshásúil ar dhul chun cinn, iarrfar air nó uirthi tuarascáil leasaithe a chur isteach. Coimeádann an Chomhairle aici féin an ceart

chun coiste athbheithnithe a thionól d'fhonn measúnacht a dhéanamh ar an scoláireacht de réir na dtáirgí insoláthartha a leagadh síos sa togra bunaidh a cuireadh faoi bhráid na Comhairle, lena n-áirítear an plean taighde agus na haschuir bheartaithe agus an plean oiliúna agus forbartha gairme.

- 10.8. Má iarrtar é, ní mór don scoláire agus don mhaoirseoir acadúil freastal ar chruinnithe leis an gComhairle chun tuairisc a thabhairt ar dhul chun cinn nó ar thorthaí na scoláireachta.
- 10.9. Sá chás ina dtionólfadh an Chomhairle coiste athbheithnithe, féadfaidh an coiste sin ionchur disciplín a lorg ó shaineolaithe a d'fheidhmigh mar mheastóirí. Tabharfaidh an Chomhairle aiseolas don scoláire á chur in iúl:
  - 10.9.1. go raibh an tuarascáil sásúil ar gach bealach agus go leanfar den scoláireacht;
  - 10.9.2. nach raibh an tuarascáil sásúil ar roinnt bealaí agus na bearta ar leith atá le déanamh laistigh de thréimhse shonraithe ama chun an fhadhb a réiteach;
  - 10.9.3. go dtugtar le fios sa tuarascáil go bhfuil fianaise ann nach bhfuil dul chun cinn sásúil déanta agus go bhféadfadh sé go gcuirfí an scoláireacht ar fionraí nó ar ceal.
- 10.10. D'fhéadfadh gach scoláireacht a bheith faoi réir iniúchadh seachtrach ó thaobh taighde agus cúrsaí airgeadais de.
- 10.11. Is é maoirseoir acadúil an scoláire a bheidh freagrach as an gComhairle a chur ar an eolas ar an bpointe más rud é go bhfágfaidh an scoláire an institiúid ardoideachais nó más rud é nach bhfuil dóthain ama ná dua á chaitheamh aige nó aici leis an scoláireacht.
- 10.12. Ní mór don scoláire teagmháil a dhéanamh leis an oifig chuí san institiúid ardoideachais má tá imní ar bith air nó uirthi faoina scoláireacht. Má leanann de na hábhair is údar imní dó nó di, ní mór don scoláire teagmháil dhíreach a dhéanamh leis an gComhairle.
- 10.13. Is faoin scoláire atá sé an Chomhairle a chur ar an eolas faoi aon athrú ar sheoladh, ar uimhir theileafóin nó ar sheoladh ríomhphoist tráth nach déanaí ná dhá sheachtain I ndiaidh an athraithe. Is cóir athruithe dá leithéid a chur in iúl trí leathanach próifíle an Scoláire ar an gcóras ar líne. D'fhonn teagmháil a éascú, iarrtar ar scoláirí aon seoladh ríomhphoist amháin a úsáid le haghaidh gach comhfhreagrais ón iarratas go dtí an bronnadh agus ar feadh na scoláireachta.
- 10.14. Éilítear ar an scoláire a chur in iúl i scríbhinn don Chomhairle nuair a éiríonn leis nó léi a c(h)éim iarchéime a bhaint amach. Ní mór do scoláirí a chuirfidh a dtráchtas isteach lena bhreithniú roimh dheireadh sonraithe an téarma maoinithe an Chomhairle a chur ar an eolas faoi sin agus stopadh láithreach ag tarraingt airgid óna gcuntas scoláireachta.
- 10.15. Éilítear ar na scoláirí sonraí teagmhála a lua sa tuarascáil deiridh nó ar shlí eile a iarrfaidh an Chomhairle ionas go bhféadfaidh an Chomhairle gairm na dtaighdeoirí a rianú. Déanfaidh an Chomhairle suirbhé tréimhsiúil orthu siúd a fuair scoláireachtaí agus a chuir i gcrích iad d'fhonn a ndéanann scoláirí ina ndiaidh a fháil amach, agus ní mór don scoláire toiliú go bhfreagróidh sé nó sí dá leithéid de shuirbhéanna. Má thagann athrú ar shonraí teagmhála scoláire nuair a bheidh an dámhachtain curtha I gcrích, iarrtar ar an scoláire sonraí cothrom le dáta a sholáthar ar a leathanach próifíle sa chóras ar líne.

11. CUR SIAR, CUR AR FIONRAÍ AGUS FOIRCEANNADH SCOLÁIREACHTA

Cur siar nó cur ar fionraí scoláireachta

- 11.1. Ní fhéadfar scoláireachtaí a chur siar nó ar fionraí seachas le haghaidh sosanna incháilithe gairme nó, i gcás fionraíochta, chun dul i mbun intéirneachta. Áirítear le sosanna gairme incháilithe saoire mháithreachais, saoire atharthachta, saoire uchtaíoch, saoire bhreiteachta fhada, agus saoire chúramóra. Beidh gá le fianaise dhoiciméadach ar shos gairme incháilithe má táthar chun scoláireacht a chur siar nó a chur ar fionraí. Tá foirm theimpléid ar fáil chun iarchur nó fionraí a iarraidh. Is faoi lánrogha na Comhairle a bheidh an cinneadh ina leith seo, ar cinneadh é a bheidh críochnaitheach.
- 11.2. Féadfaidh Scoláirí iarraidh ar an gComhairle a ndámhachtain a chur ar fionraí le go ngabhfadh siad le hintéirneacht, sa chás go sásaíonn an intéirneacht sin na coinníollacha seo a leanas:
- 11.2.1. Go mbeidh baint dhíreach ag an intéirneacht atá beartaithe leis an tionscadal taighde, go gcuirfidh sí leis an taighde sin agus go mbeidh sí ag teacht leis an bplean oiliúna agus forbartha gairme arna chomhaontú ag an scoláire leis an maoirseoir acadúil.
  - 11.2.2. Go gcuirfidh an scoláire ráiteas tacaíochta i scríbhinn ón maoirseoir acadúil faoi bhráid na Comhairle agus go bhfaighidh sé nó sí cead I scríbhinn ón gComhairle roimh dhul i mbun na hintéirneachta. Beidh fáil ar fhoirm iarratais i bhfoirm teimpléid chun cead a iarraidh ón gComhairle tabhairt faoi intéirneacht.
  - 11.2.3. Nach mairfidh an intéirneacht níos faide ná naoi mí.
  - 11.2.4. Is faoin scoláire agus faoin institiúid ardoideachais atá sé comhaontú a dhéanamh maidir le táillí acadúla nó cláraithe breise a thabhoídh an scoláire as páirt a ghlacadh in intéirneacht. Ní bheidh an Chomhairle faoi dhliteanas aon táillí breise dá leithéid.
  - 11.2.5. Rachfar i gcomhairle le comhpháirtithe maoiniúcháin straitéiseacha sula gceadófar intéirneachtaí arna n-iarraidh ag scoláire atá á mhaoiniú nó á maoiniú trí scoláireacht dá gcuid.
  - 11.2.6. Is faoin scoláire agus faoin institiúid ardoideachais é comhaontú a dhéanamh maidir le cúrsaí árachais a bhaineann le rannpháirtíocht san intéirneacht.

Polasaí i dtaobh Saoire Mháithreachais

- 11.3. I gcás scoláirí ar mian leo saoire mháithreachais a ghlacadh, beidh siad i dteideal a iarraidh go gcuirfí an dámhachtain ar fionraí ar feadh tréimhse suas go dtí aon bhliain amháin. Beidh fáil ar fhoirm iarratais i bhfoirm teimpléid chun cead a iarraidh ón gComhairle. Nuair a bheidh cead faighte, cuirfear an scoláireacht ar fionraí ar feadh na tréimhse saoire máithreachais a iarradh agus déanfar dáta nua a ríomh i dtaobh dheireadh na dámhachtana. Ní mór an Chomhairle a chur ar an eolas, i scríbhinn, faoin dáta ar a measfar a thosóidh an tsaoire mháithreachais ceithre seachtaine ar a laghad roimh ré. Ba chóir do scoláirí teagmháil dhíreach a dhéanamh leis an Roinn Coimirce Sóisialaí chun fiosrú an bhfuil siad i dteideal sochair mháithreachais. Níl tacaíocht airgeadais ar bith ar fáil ón gComhairle don scoláire le linn na saoire máithreachais. Dírítear aird na Scoláirí ar Pholasaí na Comhairle i dtaobh Saoire Mháithreachais, rud atá ar fáil [anseo](#).

Foirceannadh na scoláireachta

- 11.4. Sa chás nach bhféadann scoláire an tionscadal a dhéanamh de réir na dTearmaí agus na gCoinníollacha seo ar chúis ar bith, cúiseanna sláinte san áireamh, ní mór don scoláire agus don mhaoirseoir acadúil an Chomhairle agus an oifig thaighde nó a coibhéis san institiúid ardoideachais a chur ar an eolas. Ní mór don scoláire an méid sin a dhéanamh tráth nach déanaí ná dhá sheachtain tar éis dá leithéid de chás a bheith curtha ar na súile dó nó di. Ina leithéid de chásanna, beidh aird ag an gComhairle ar na coinbhinsiúin a bhfuil glacadh leo in institiúid ardoideachais an scoláire. I bhfianaise an bhoinn ar a mbronntar na dámhachtainí, áfach, coimeádann an Chomhairle aici féin an ceart chun an scoláireacht a tharraingt siar nó a chur ar fionraí.
- 11.5. Tuigeann an Chomhairle go bhféadfadh sé gur mhian le scoláire deireadh a chur lena scoláireacht go luath, bíodh sé ar chúiseanna pearsanta, ar chúiseanna gairmiúla nó ar chúiseanna eile. Níor chóir an cinneadh sin a dhéanamh gan dul i gcomhairle leis an gComhairle roimh ré.
- 11.6. I gcásanna ina bhfuil sé de rún ag an scoláire deireadh a chur leis an scoláireacht roimh am, beidh cruthúnas ag teastáil ón gComhairle ar an dul chun cinn acadúil a rinneadh roimh an dáta imeachta. Má mheasann an Chomhairle nach leor an dul chun cinn a rinne an scoláire, féadfaidh an Chomhairle iarraidh ar an scoláire nó ar an institiúid ardoideachais, nó orthu araon, an t-airgead a tugadh dóibh a aisíoc.
- 11.7. Más é an scoláire a chuireann deireadh le scoláireacht, ní bheidh an Chomhairle freagrach as leanúint d'airgead a íoc leis an institiúid ardoideachais. D'fhéadfadh an Chomhairle iaracht a dhéanamh an t-airgead arna leithdháileadh nó arna úsáid, nó cuid de, a fháil ar ais.
- 11.8. Coimeádann an Chomhairle aici féin an ceart chun an scoláireacht a chur ar fionraí nó ar ceal agus/nó aisíocaíocht a éileamh ar an institiúid ardoideachais más rud é gurb amhlaidh, i dtuairim na Comhairle, go ndearnadh sárú ábhartha ar na Téarmaí agus Coinníollacha mar a leagtar amach sa cháipéis seo iad.

12. FREAGRACHATAÍ NA hINSTITIÚIDE ARDOIDEACHAIS

- 12.1. Ní mór don institiúid ardoideachais lánfhreagracht a ghlacadh as an obair taighde arna maoiniú faoin scoláireacht a bhainistiú, monatóireacht a dhéanamh uirthi agus í a rialú, agus as an gciste scoláireachta a bhainistiú.
- 12.2. Ní mór don institiúid ardoideachais a chinntiú go gceapfar maoirseoir acadúil a bheidh freagrach as tacaíocht agus treoir a thabhairt don scoláire agus as a chinntiú go gcomhlíonfaidh caighdeán acadúil an taighde na riachtanais acadúla a bhaineann le bronnadh iarchéime. Príomhthaighdeoir a bheadh sa mhaoirseoir sin i bhformhór na gcásanna, nó duine eile atá cáilithe go cuí.
- 12.3. Is í an institiúid ardoideachais a bheidh freagrach as soláthar na saoráidí agus na rochtana ar an trealamh a theastóidh ón scoláire leis an taighde a dhéanamh, agus as a chinntiú go gcoinneofar an trealamh agus na hábhair ar fad arna gcur ar fáil don scoláireacht faoi dhea-bhail agus go mbeidh fáil ag taighdeoirí eile orthu faoi réir téarmaí agus coinníollacha réasúnta.
- 12.4. Ní mór don institiúid ardoideachais cloí le gach cead riachtanach agus reachtúil arna leagan síos ag údaráis áitiúla agus náisiúnta i ndáil leis an gcomhshaol a chosaint, le truailliú a chosc agus le sláinte agus sábháilteacht an phobail i gcoitinne a chosaint.

13. COINNÍOLLACHA GINEARÁLTA NA SCOLÁIREACHTA

- 13.1. Beidh na Téarmaí agus na Coinníollacha seo faoi rialú dhlí na hÉireann agus forléireofar dá réir sin iad, agus géillfidh gach páirtí do dhlínse Chúirteanna na hÉireann go sainráite agus go neamhinchúlghairthe.
- 13.2. Déanfaidh an Chomhairle a dícheall nósanna imeachta a ghlacadh atá ag teacht le polasaithe Rialtas na hÉireann i ndáil leis an tsochaí faisnéise a fhorbairt agus, dá réir sin, caithfear le ríomhtheachtaireachtaí arna bhfíordheimhniú go cuí amhail is dá mba I scríbhinn a bhí siad ó thaobh an dlí de.
- 13.3. Ní mór don Chomhairle agus don Institiúid Ardoideachais dea-chleachtas a chomhlíonadh maidir le cosaint, bainistiú agus slándáil sonraí. Ní bheidh an Chomhairle faoi aon dlíteanas dlíthiúil de dheasca cur isteach arna dhéanamh ag tríú páirtí.
- 13.4. Nuair a ghlacfaidh scoláire le scoláireacht, ní mór dó nó di cead a thabhairt don Chomhairle sonraí maidir leis an iarratas a chomhroinnt le ranna rialtais agus le gníomhaireachtaí maoinithe náisiúnta eile chun críche staidrimh agus ceapadh beartais.
- 13.5. Coimeádann an Chomhairle aici féin an ceart chun Téarmaí agus Coinníollacha na scoláireachta seo a leasú am ar bith. Cuirfear aon leasú den sórt sin in iúl do na hinstiúidí ardoideachais rannpháirteacha agus cuirfear ar láithreán gréasáin na Comhairle é chomh maith.

14. DÍNIT I mBUN TAIGHDE

- 14.1. Tacaíonn an Chomhairle le córas taighde ina gcuirtear ar a gcumas do thaighdeoirí lán a n-acmhainneachta a bhaint amach ag gach céim dá ngairm. Tá scoláirí agus a gcuid maoirseoirí i dteideal a gcuid taighde a chur i gcrích gan aon chineál ciaptha, íosparta ná bulaíochta a bheith á dhéanamh orthu. Tá an fhreagracht ar instiúidí ardoideachais timpeallacht chuí oibre a áirithiú agus déileáil go tapa le gearán nó fadhb ar bith, I gcomhréir leis na gnáthaimh chasaoide atá comhaontaithe. Tá ráiteas iomlán na Comhairle ar dhínit i mbun taighde [anseo](#).
- 14.2. Tá foireann go léir na Comhairle i dteideal go gcaithfí leo go múinte measúil i gcónaí agus, dá réir sin, spreagtar iad chun tuairisc a thabhairt don lucht bainistíochta ar chás sáráithe ar bith. I gcásanna ina dtéann iompar maslach nó iompar míchuí i bhfeidhm ar bhail foirne, coimeádann an Chomhairle aici féin an ceart chun tuairisc a thabhairt ar an iompar sin do na daoine cuí san instiúid ardoideachais só san eagraíocht eile lena mbaineann an duine.

Aguisín 1

Scoláireacht Iarchéime Andrew Grene sa Réiteach Coinbhleachta

Tá Aonad Réitigh Coinbhleachta na Roinne Gnóthaí Eachtracha agus Trádála, i gcomhar leis an gComhairle um Thaighde in Éirinn, ag lorg iarratas ar Scoláireacht Iarchéime Andrew Grene sa Réiteach Coinbhleachta le haghaidh 2018.

Bunaíodh an tAonad Réitigh Coinbhleachta (ARC) in 2008 chun cion oibre na hÉireann i réimse an réitigh idirnáisiúnta coinbhleachta a chur chun cinn trí bheith ag tarraingt ar na nithe seo:

- Traidisiún síochánaíochta na hÉireann leis na NA
- Ár dtiomantas do chúnaimh forbartha thar lear
- Ár n-eispéireas i ndáil leis an bpróiseas síochána i dTuaisceart Éireann
- Ár dtiomantas do chearta daonna agus d'fhorlámhas idirnáisiúnta an dlí

Ní mór don taighde atá beartaithe ag an iarratasóir cíoradh a dhéanamh ar réimsí a bhfuil baint acu le saothar an Aonaid Réitigh Coinbhleachta, mar a leagtar amach iad anseo thíos. I mbliana, bronnfaidh an tAonad Réitigh Coinbhleachta maoiniú ar thionscadail ina ndéanfaí taighde ar na hábhair seo a leanas go háirithe:

- **Mná, síocháin agus slándáil:** Tá cur i bhfeidhm Rúin 1325 ó Chomhairle Slándála na NA ar cheann de thosaíochtaí an Aonaid Réitigh Coinbhleachta. In Éirinn, seoladh an dara Plean Gníomhaíochta Náisiúnta ar Mhná, Síocháin agus Slándáil in Eanáir 2015. Tá ceithre cholún sa phlean:
  - a. coinbhleacht a chosc, lena n-áirítear foréigean inscne, teacht i dtír gnéasach agus mí-úsáid ghnéasach;
  - b. rannpháirtíocht na mban sa phróiseas cinnteoireachta agus a n-ionadaíocht ann;
  - c. cosaint in aghaidh foréigean inscne, teacht i dtír gnéasach, mí-úsáid ghnéasach agus sárúithe eile ar chearta daonna na mban agus ar an dlí daonnúil idirnáisiúnta, chomh maith le faoiseamh, téarnamh agus athshlánú;
  - d. cur chun cinn an chláir oibre um mná, shíocháin agus shlándáil i bhfóraim réigiúnacha, náisiúnta agus idirnáisiúnta.

Moltar, go háirithe, taighde a dhéanamh a chuirfeadh leis an mbonn fianaise le rannpháirtíocht na mban sa phróiseas cinnteoireachta faoi chúrsaí síochána agus slándála.

- An Idirghabháil:** Tá an idirghabháil i gcoinbhleachtaí instáit ar cheann de na huirlisí is tábhachtaí dá bhfuil ann sa réiteach coinbhleachta, bíodh sí sa chéad teagmháil a dhéantar leis na páirtithe atá i mbun coinbhleachta nó le linn chur i bhfeidhm na gcomhaontuithe síochána. Is iomaí gníomhaí a ghlacann páirt san idirghabháil, ó eagraíochtaí réigiúnacha agus rialtais go dtí eagraíochtaí neamhrialtasacha agus daoine aonair. Baineann leis na gníomhaithe uile seo buntáistí agus míbhuntáistí sa phróiseas idirghabhála. Moltar taighde a dhéanamh sna réimsí seo: tacaíocht idirghabhála, éascú an chomhphlé, gníomhaíochtaí dea-oifige, agus sainmhisin pholaitiúla.
- Athmhuintearas iar-choinbhleachta:** Is éard atá i gceist le hathmhuintearas ná caidreamh agus iontaoibh a ndearnadh díobháil dóibh i rith coinbhleachta a atógáil, bíodh idir grúpaí difriúla nó idir saoránaigh agus an stát. Ós rud é nach ionann aon dá choimhlint, tarlaíonn an t-athmhuintearas ar bhealaí éagsúla i gcásanna éagsúla iarchoimhlinte: mar phlé náisiúnta pholaitiúil; insint na fírinne; ceartas idirthréimhseach agus ionchúisimh; cúiteamh (aonair agus tiomsaitheach); ath-imeascadh; oideachas síochána; agus athchóiriú institiúideach a chuireann cearta daonna san áireamh. Ach baineann athmhuintearas leis an gcás ar leith atá i gceist, rud a chiallaíonn gur gá do gach aon sochaí a bealach féin i dtreo an athmhuintearais a leanúint, agus nádúr áirithe na coinbhleachta nó cineál an trasdula ag cur leis. Tá iarracht ghníomhach déanta ag Éirinn páirt a ghlacadh i bhfoghlaím ceachtanna dhá bhealach le tíortha inar tharla próiseas athmhuintearais nó ina bhfuil próiseas athmhuintearais ar bun faoi láthair. Moltar taighde a dhéanamh ar cheachtanna comparáide sna comhthéacsanna sin, go háirithe i gcás na hÚcráine; na Colóime; réigiún an Mheán-Oirthir agus na hAfraice Thuaidh; agus Leithinis na Cóiré.
- Coinbhleachtaí a chosc:** Tá cuid mhaith bealaí ann do ghníomhaithe stáit agus sochaí sibhialta le coinbhleacht a chosc, dul in olcas coinbhleachta a sheachaint agus a hiarmhairtí ar shibhialtaigh a mhaolú, cásanna íogaireachta san áireamh. I measc na mbealaí seo tá meicníochtaí réamhrabhaidh, gréasáin tuairiscithe agus cumarsáide agus athshlánú tar éis na coinbhleachta. Caithfidh straitéisí coiscthe coinbhleachta dul i ngleic le cúiseanna struchtúrtha agus garchúiseanna coinbhleachta agus leis na rudaí a bhíonn á spreagadh. Is le sochaithe síochánta uilechuimsitheacha agus le hinstitiúidí cuntasacha a thógáil a bhaineann Sprioc 16 de Chlár Oibre na NA um Fhorbairt Inbhuanaithe, 2030. Glacann an Eagraíocht um Shlándaíl agus Chomhoibriú san Eoraip páirt ghníomhach i réimse gníomhaíochtaí chun coinbhleachtaí a chosc. I gcomhar lena líonra institiúidí agus le hoibríochtaí allamuigh dá cuid, déanann an Eagraíocht monatóireacht ghrinn ar chúinsí teannais laistigh de limistéar an OSCE a d'fhéadfadh a bheith ina gcoinbhleachtaí amach anseo. Moltar taighde a dhéanamh i réimse na réamhrabhaidh agus na hanailíse coinbhleachta; agus i mbearta tógála muiníne agus slándála.

Aguisín 2

Scoláireacht Iarchéime na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil

Is comhlacht poiblí neamhspleách é an Gníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (GCC) a bunaíodh i mí Iúil 1993 í faoin Acht fán nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil, 1992. Is é an t-urraitheoir aici sa rialtas an Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil (RCGAC). Is comhlacht reachtúil an GCC atá freagrach as caomhnú an chomhshaoil in Éirinn agus áirithíonn sí go mbíonn forbairt inbhuanaithe. Déanann sí rialú agus cuireann sí dlíthe i bhfeidhm ar ghníomhaíochtaí a gcruthódh truailliú mura gcuirfeadh stop leo agus cinntíonn sé go bhfuil fianaise shubstantiúil ann ar nósanna a bhaineann leis an gcomhshaoil ionas go mbeifear in ann na gníomhartha cuí a dhéanamh. Tá ról ag an GCC taighde a bhaineann leis an gcomhshaoil in Éirinn a chomhordú agus tacaíonn sí le gníomhaíochtaí taighde agus forbartha (trí a Glaonna Iomaíochta Bliantúil ar son Taighde ach go háirithe) i réimsí éagsúla a bhaineann leis an gcomhshaoil. Tá sé mar aidhm ag Clár Taighde an GCC brúnna a aithint, eolas a thabhairt do polasaí agus réitigh a fhorbairt.

An Clár um Thaighde Comhshaoil 2014-2020

D'fhoilsigh an GCC a [Research Strategy 2014-2020](#), próiseas a raibh geallsealbhóirí an-pháirteach ann (d'fhreastail níos mó ná 600 geallsealbhóir ar sheacht gceardlann). Tá an clár taighde bunaithe ar “thrí cholún” (aeráid, uisce agus inbhuanaitheacht), a léiríonn na tosaíochtaí taighde is mó a bhaineann le comhshaoil na Éireann agus comhshaoil caomhnaithe a bhaint amach.

- **Taighde ar an Aeráid**

Téann an colún a bhaineann le taighde ar Athrú Aeráide i ngleic le bearnaí faisnéise áirithe a bhfuil baint láidir acu leis an Straitéis Náisiúnta don Athrú Aeráide. Is comhpháirt riachtanach í seo de ról na hÉireann maidir leis na riachtanais a thagann faoi [The Paris Agreement 2015](#), [Climate Action and Low Carbon Development Act \(2015\)](#), [UNECE Air Convention](#), [EU Clean Air Package](#) agus [United Nation's Sustainable Development Goals](#) a chomhlíonadh agus tá sí tiomanta don taighde atá á dhéanamh againn a ailíniú chun na spriocanna sin a bhaint amach.

Tá tograí taighde á lorg a mbeadh scoláireachtaí mar thoradh orthu faoi na réimsí seo a leanas:

- > [Theme 1: Carbon stocks, GHG emissions, sinks and management options;](#)
- > [Theme 2: Ireland's future climate, its impacts, and adaptation options;](#)
- > [Theme 3: Climate solutions, transition management and opportunities;](#) agus
- > [Theme 4: Air Science.](#)

- **Taighde Uisce**

Tá béim láidir ag Clár Taighde an GCC ar pholasaí agus bíonn rialacháin náisiúnta agus teoracha an Aontais Eorpaigh mar bhun agus barr an taighde sin. Tá Clár Taighde maidir le hUisce atá marthanach i gcoilár na freagrachtaí atá ar Éirinn a cuid acmhainní uisce a chaomhnú agus a cuid riachtanais a thagann faoi theoracha AE, Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe agus pholasaithe náisiúnta a shásamh. Is é aidhm ghinearálta an cholúin uisce tacú le polasaí a bhaineann le huisce agus ár gcomhshaoil uisce a chaomhnú agus feictear le caighdeán uisce an-ard a bhaint amach in Éirinn. Téann an Taighde a bhaineann le Colún Uisce an GCC i ngleic le screamhuisce, uisce dromchla, uisce inbhir agus uisce cósta; mar aon le dramhuisce, uisce óil, uisce snámha agus uisce sliogéisc.

Tá tograí taighde á lorg a mbeadh scoláireachtaí mar thoradh orthu faoi na réimsí seo a leanas:

- > [Theme 1: Safe water;](#)
- > [Theme 2: Ecosystem services and sustainability;](#)
- > [Theme 3: Innovative water technologies;](#)
- > [Theme 4: Understanding, managing and conserving our water resources;](#) agus
- > [Theme 5: Emerging and cross-cutting issues.](#)

- **Inbhuanaitheacht**

Tá béim láidir ag Clár Taighde an GCC ar pholasaí agus bíonn rialacháin náisiúnta agus Treoracha an Aontais Eorpaigh agus Gealltanais maidir le Polasaí Idirnáisiúnta, cuir i gcás Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe, mar bhun agus barr an taighde sin. Aithníonn an GCC tábhacht an ról atá ag Éirinn agus ról an taighde maidir le dul chun cinn na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe chun an domhan a chaomhnú ó dhíghrádú, acmhainní nádúrtha a bhainistiú i gcaoi atá inbhuanaithe ionas go mbeidh sé in ann riachtanais na glúine seo agus na nglún atá le teacht a shásamh.

Tá tograí taighde á lorg a mbeadh scoláireachtaí mar thoradh orthu faoi na réimsí seo a leanas:

- > [Theme 1: Resource efficiency;](#)
- > [Téama 2: Health & wellbeing \(including Radiation Protection\);](#)
- > [Theme 3: Natural capital and ecosystem services including soils and biodiversity;](#) agus
- > [Theme 4: Socio-economic aspects of a sustainable environment.](#)

Aguisín 3

Scoláireacht Iarchéime an RLGÓ le haghaidh 'Ag Fás Aníos in Éirinn'

Tabhair faoi deara le do thoil nach féidir le hiarratasóirí faoin téama seo cur isteach ach ar chéim dhochtúra thraidisiúnta nó ar chéim dhochtúra struchtúrtha, agus orthu sin amháin.

Cuireann Aonad Taighde agus Measúnachta na Roinne Leanaí agus Gnóthaí Óige, i gcomhar leis an gComhairle um Thaighde in Éirinn, fáilte roimh iarratais ar Scoláireacht Iarchéime an RLGÓ maidir le 'Ag Fás Aníos in Éirinn'. Ba chóir go mbeidh cuid shubstaintiúil den taighde dochtúireachta atá beartaithe ag an iarratasóir bunaithe ar anailís shonraí ó Ag Fás Aníos in Éirinn agus go mbeidh nasc díreach idir an taighde agus Torthaí Níos Fearr, Todhchaí Níos Gile: An Creatpholasaí Náisiúnta do Leanaí agus Daoine Óga, 2014–2020 agus go háirithe, a thorthaí náisiúnta do leanaí agus daoine óga, lena n-áirítear:

Leanaí agus daoine óga:

1. Tá siad gníomhach agus sláintiúil, agus tá folláine dhearfach choirp agus mheabhrach acu
2. Tá a n-acmhainneacht iomlán á baint amach acu i ngach réimse foghlama agus forbartha
3. Tá siad sábháilte agus cosanta ar dhíobháil
4. Tá slándáil agus deiseanna eacnamaíocha acu
5. Tá siad nasctha, tá meas orthu agus tá siad ag cur lena saol féin

Taighde dochtúireachta (bíodh sé trí chéim dhochtúireachta thraidisiúnta nó struchtúrtha) atá bunaithe ar anailís sonraí ó *Ag Fás Aníos in Éirinn* agus a bhaineann le ceann amháin nó níos mó de na torthaí seo, measfar go mbeidh sé incháilithe le haghaidh Scoláireacht Iarchéime an RLGÓ maidir le 'Ag Fás Aníos in Éirinn'.

Tá cóip de *Torthaí Níos Fearr Todhchaí Níos Gile: An Creatpholasaí Náisiúnta do Leanaí agus Daoine Óga, (2014–2020)* ar fáil le híoslódáil [anseo](#).

Céard is 'Ag Fás Aníos in Éirinn' ann?

Is é *Ag Fás Aníos in Éirinn* an staidéar náisiúnta fadaimseartha ar leanaí. Déanann an staidéar seo scrúdú ar na fachtóirí a chuireann le, nó a bhaineann an bonn d'fholláine leanaí i dteaghlach na hÉireann sa lá atá inniu ann.

Cuireann sonraí *Ag Fás Aníos in Éirinn* le socrú polasaithe éifeachtacha agus sofhreagracha maidir le leanaí, agus le dearadh seirbhísí do leanaí agus dá dteaghlach.

Tá *Ag Fás Aníos in Éirinn* á mhaoiniú ag an Roinn Leanaí agus Gnóthaí Óige i gcomhar leis an bPríomh-Oifig Staidrimh. Chuir The Atlantic Philanthropies páirtmhaoiniú ar fáil i dtreo Chéim 2 den Staidéar.

Céard iad príomhghnéithe *Ag Fás Aníos in Éirinn*?

- Is éard atá i gceist le *Ag Fás Aníos in Éirinn* ná dhá chohórt, cohórt naíonán (earcaithe ag 9 mí d'aois) agus cohórt leanaí (earcaithe ag 9 mbliana d'aois).
- Is éard atá i gceist le *Ag Fás Aníos in Éirinn* ná cúig thonn bailithe sonraí, trí cinn acu leis an gcohórt naíonán (ag 9 mí, 3 bliana agus 5 bliana) agus dhá cheann leis an gcohórt leanaí (ag 9 mbliana agus 13 bliana). Tá tiomsú eile sonraí beartaithe nó ar siúl don chohórt naíonán (in aois 9 mbliana) agus don chohórt leanaí (in aois 17 mbliana agus 20 bliain).

- Bailíonn *Ag Fás Aníos in Éirinn* sonraí ó fhaisnéiseoirí éagsúla, lena n-áirítear tuismitheoirí (idir chónaitheach agus neamhchónaitheach), múinteoirí, príomhoidí, soláthraithe cúram leanaí agus na leanaí iad féin.
- Cuireann *Ag Fás Aníos in Éirinn* teacht ar shonraí ar fáil le tacú le taighde feidhmeach agus acadúil.

Conas is féidir teacht ar na sonraí?

Is féidir teacht ar dhá chineál comhaid sonraí i ndáil le *Ag Fás Aníos in Éirinn*: Comhaid Micreashonraí Gan Tréithe Pearsanta Luaite agus Comhaid Micreashonraí do Thaighdeoirí.

- Is tacar sonraí gan tréithe pearsanta luaite atá ar fáil go poiblí é an Comhad Micreashonraí Gan Tréithe Pearsanta Luaite (CMTPL). Ba chóir do thaighdeoirí ar mian leo teacht ar an CMTPL iarratas a dhéanamh chuig Cartlann Sonraí Eolaíochtaí Sóisialta na hÉireann (CSESÉ/ISSDA) ag www.ucd.ie/issda
- Is tacar sonraí níos mionsonraithe é an Comhad Micreashonraí do Thaighdeoirí (CMT). Caithfidh an taighdeoir a bheith ceaptha mar Oifigeach Staidrimh ag an bPríomh-Oifig Staidrimh sular féidir leis/léi teacht ar an CMT, rud a chiallaíonn go bhfuil an taighdeoir faoi réir dhéine agus phionóis iomlána an Achta Staidrimh, 1993. Ba chóir do thaighdeoirí ar mian leo teacht ar an CMT iarratas a dhéanamh chuig an Roinn Gnóthaí Leanaí agus Gnóthaí Óige ag www.dcyd.ie

Aguisín 4

Is iad seo leanas príomhshaintréithe chlár struchtúrtha PhD in institiúidí ard-oideachais na hÉireann. D'fhéadfadh comhoibriú idir-institiúideach a bheith i gceist sna cláir seo.

- Is í an chomhpáirt lárnach i gclár struchtúrtha PhD ná eolas a chur chun cinn trí bhuntaighde; ag an am céanna tá an PhD struchtúrtha ceaptha chun freastal ar riachtanais mhargadh fostaíochta atá níos leithne ná an saol acadúil;
- Taithí, oiliúint agus aschur ardchaighdeán taighde atá comhsheasmhach le noirm agus dea-chleachtas idirnáisiúnta;
- Ní mór do chlár struchtúrtha PhD, atá ag tacú leis an mbunghníomhaíocht taighde, na heilimintí seo a leanas a chuimsiú:
  - > clár comhtháite oideachais, oiliúna, agus gníomhaíochtaí forbartha pearsanta agus gairmiúla ar bhonn foirmiúil,
  - > forbairt eolais sain-disciplíneach, scileanna taighde agus scileanna cineálacha/ inaistrithe,
  - > aschuir fhógartha agus tréithe iarchéime de réir dea-chleachtais náisiúnta agus idirnáisiúnta;
- Maoirseacht ag príomhmhaoirseoir(i), de ghnáth le painéal tacaíochta arna fhaomhadh ag an institiúid;
- Déantar monatóireacht fhoirmiúil ar dhul chun cinn go dtí go bhfuil an taighde críochnaithe de réir critéir foilsithe agus arna dtacú ag socruithe institiúideacha foirmeálta ar aon dul le dea-chleachtas náisiúnta gus idirnáisiúnta;
- Ní mór don tráchtas taighde a bheith chríochnaithe go rathúil agus scrúdú déanta air sula mbronnfar an chéim PhD. Ní eisiafar dochtúireachtaí gairmiúla ó bheith curtha san áireamh don sainmhíniú mar PhD struchtúrtha – tá tráchtas i bhfoirmeacha malartacha inghlactha freisin;
- Fáiltítear roimh shocrúcháin, rothluithe agus tascanna trasna earnálacha leathana den gheilleagar mar chuid den chlár struchtúrtha PhD.

Aguisín 5

- Ní mhaoiníofar ach costais dheimhnithe a thabhaítear agus an tionscadal taighde á thabhairt chun críche, taobh istigh de théarma an mhaoinithe.
- Féadfar na costais seo a leanas a bheith ar áireamh sna costais sin, ach ní bheidh siad teoranta dóibh:
  - > ábhair agus tomhaltáin;
  - > costais trealaimh;
  - > bogearraí agus crua-earraí atá ríthábhachtach don taighde beartaithe⁵;
  - > rochtain ar bhonneagar taighde náisiúnta ar bhonn íoctar mar a úsáidtear;
  - > costais taighde cartlainne;
  - > costais réasúnta ar son taistil, cothaithe agus comhdhála⁶;
  - > oiliúint ar scileanna a bhaineann go díreach le cuspóir(i) na scoláireachta;
  - > costais foilseacháin agus scríofa amach;
  - > costais réasúnta ar son taistil agus sólaistí do na hábhair agus do dhaoine a ghlacann páirt sa staidéar go deonach⁷.
- Níl costais maireachtála (e.g. cíós) ceadaithe.
- Ní mór do dhámhachtaithe cloígh le treoirínte na hinstiúide maidir leis na costais taighde dhírigh incháilithe an t-am go léir.
- Ní mór don instiúid ardoideachais bainistíocht airgeadais cheart maidir leis an dámhachtain agus cuntasacht ar chaitheamh cistí poiblí a chinntiú. Ba chóir don instiúid a áirithiú go n-aisíoctar aon airgead gan chaitheamh leis an gComhairle ag deireadh an téarma mhaoiniúcháin.

---

⁵ Tá teorainn uasta €1,000 i bhfeidhm chun ríomhaire nó ríomhaire glúine a cheannach ach amháin má theastaítear i gcomhair ríomhaireachta ardfheidhmíochta iad.

⁶ Ní bheidh ach costais taistil agus cothaithe atá réasúnta agus deimhnithe ar son costais taistil a bhaineann go díreach leis an scoláireacht incháilithe. Ní tháirgfear ráta *in aghaidh an lae* ar scoláirí i gcásanna nach soláthraítear admhálacha deimhnithe.

⁷ Ní meastar gur costais incháilithe iad dreasachtaí chun páirt a ghlacadh (cuir i gcás airgead tirim nó dearbháin bhronntanais).